

HÖGSKOLAN
DALARNA

Handledarutbildning läslyftet

25 april 2019

Handledarrollen och Kollegialt
lärande

Désirée von Ahlefeld Nisser

Punkter för dagens föreläsning

- Syfte
- Tillbakablick: Mål för handledarutbildningen
- Implementeringens faser.
- Vad säger forskningen om kollegialt lärande och kollegiala samtal?
- Pedagogisk handledning, kollegialt lärande och handledarrollen.

Syfte

**Presentera och diskutera
handledningsuppdragets röda
tråd.**

HÖGSKOLAN
DALARNA

Mål med läslyftet i förskolan – en förändrad undervisnings- och kompetensutvecklingskultur

Mål: Att fördjupa det kollegiala lärandet och kunskaper om barns språk-, läs- och skrivutveckling är ett långsiktigt arbete. Läslyftet kan bidra till det arbetet genom att utveckla undervisnings- och kompetensutvecklingskulturen.

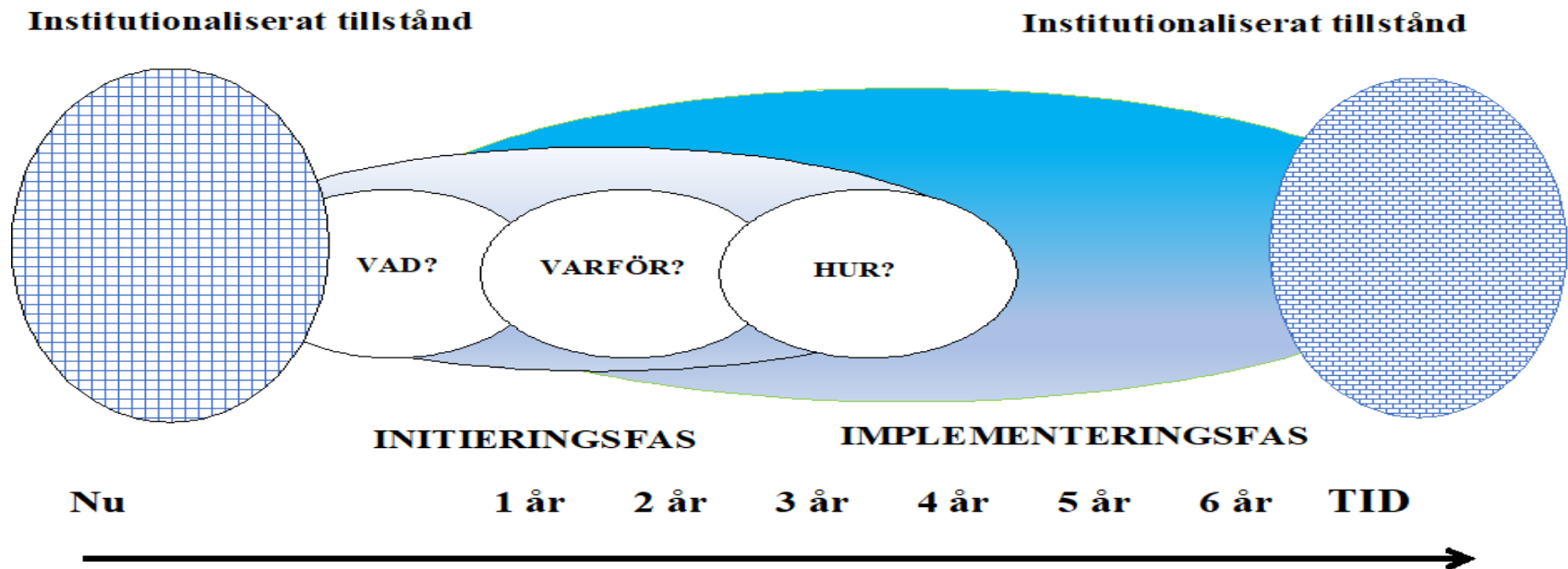
Utvärdering av Läslyftet har visat

Viktigt att handledaren

- skapar struktur för samtalen,
- skapar ett tryggt samtalsklimat,
- bidrar till förståelse av materialet,
- utmanar och fördjupar diskussioner.

Faser i en implementeringsprocess

Framgångsfaktorer

HÖGSKOLAN
DALARNA

**Anpassning av
ett koncept**

Ledarskap

**Öppna samtal,
delat ansvar,
ömsesidig tillit,
delat beslutsfattande**

**Tid för
förberedelse**

(Durlak & DuPre, 2008)

Kollegialt lärande

- Kontinuerliga och långvariga kompetensutvecklingssatsningar är mest effektiva.
- Lärare lär bäst genom kompetensutveckling som kräver aktivitet, är praktikrelaterad, integreras i vardagsarbetet.
- Lärande och undervisning påverkas mest om lärare från samma skola, område eller ”spår” deltar kollektivt.

(Opfer & Pedder, 2011)

Forskning visar ...

...att pedagoger med fördjupad kommunikativ kompetens kan skapa delaktighet för alla genom att leda samtal på ett inkluderande sätt.

(Ahlefeld Nisser, 2009)

Vad säger forskning om grundförutsättningar för kollegiala samtal?

HÖGSKOLAN
DALARNA

- (1) Tid måste avsättas
- (2) Samtalsledare måste tillsättas och att dessa måste ges mandat att leda samtal.
- (3) Det måste finnas ett tydligt pedagogiskt fokus för de samtal som ska föras. Det räcker inte med att lärare beordras att genomföra kollegiala samtal.

(Ahlefeld Nisser, 2017)

Vad säger forskning om strategier och förhållningssätt?

HÖGSKOLAN
DALARNA

Att veta hur och varför

- Krävs en medvetenhet om att samtal kan ske på ett inkluderande, men även exkluderande sätt.
- Krävs en medvetenhet om hur samtal leds på ett sätt som främjar allas delaktighet, respekt för olika sätt att förstå och en förmåga att utmana det för-givet-tagna på ett respektfullt och inlyssnande sätt.

(Ahlefeld Nisser, 2017)

Olika perspektiv på handledning

HÖGSKOLAN
DALARNA

psykoterapeutiskt

socialkonstruktionistiskt

psykosocialt

kommunikationsteoretiskt

systemteoretiskt

HÖGSKOLAN
DALARNA

Kommunikationsteoretiska perspektiv

- Fokuserar på processer som bidrar till förändring och utveckling av organisationer.
- Målet är gemensamt meningsskapande.
- Språkets betydelse för hur vi konstruerar verkligheten och utvecklar kunskap är grundläggande.

Kommunikationsteoretiska perspektiv eller den demokratiska dialogen

- Egna erfarenheter måste omprövas
- Att förstå det den andre förstår
- Allas röster är lika viktiga
- Demokratisk argumentation

Kunskap utvecklas i möte med andra Kunskap
utvidgas, fördjupas och förändras

Kunskapssyn och människosyn

- Kunskap förstås som något subjektivt men bortser inte från yttre fakta.
- Hur förstår jag och hur skapar jag mening?
- Att förstå det den andre förstår.
- Föreställningen om den kompetenta människan skapar behov av kommunikation för gemensamt kunskapande.

HÖGSKOLAN
DALARNA

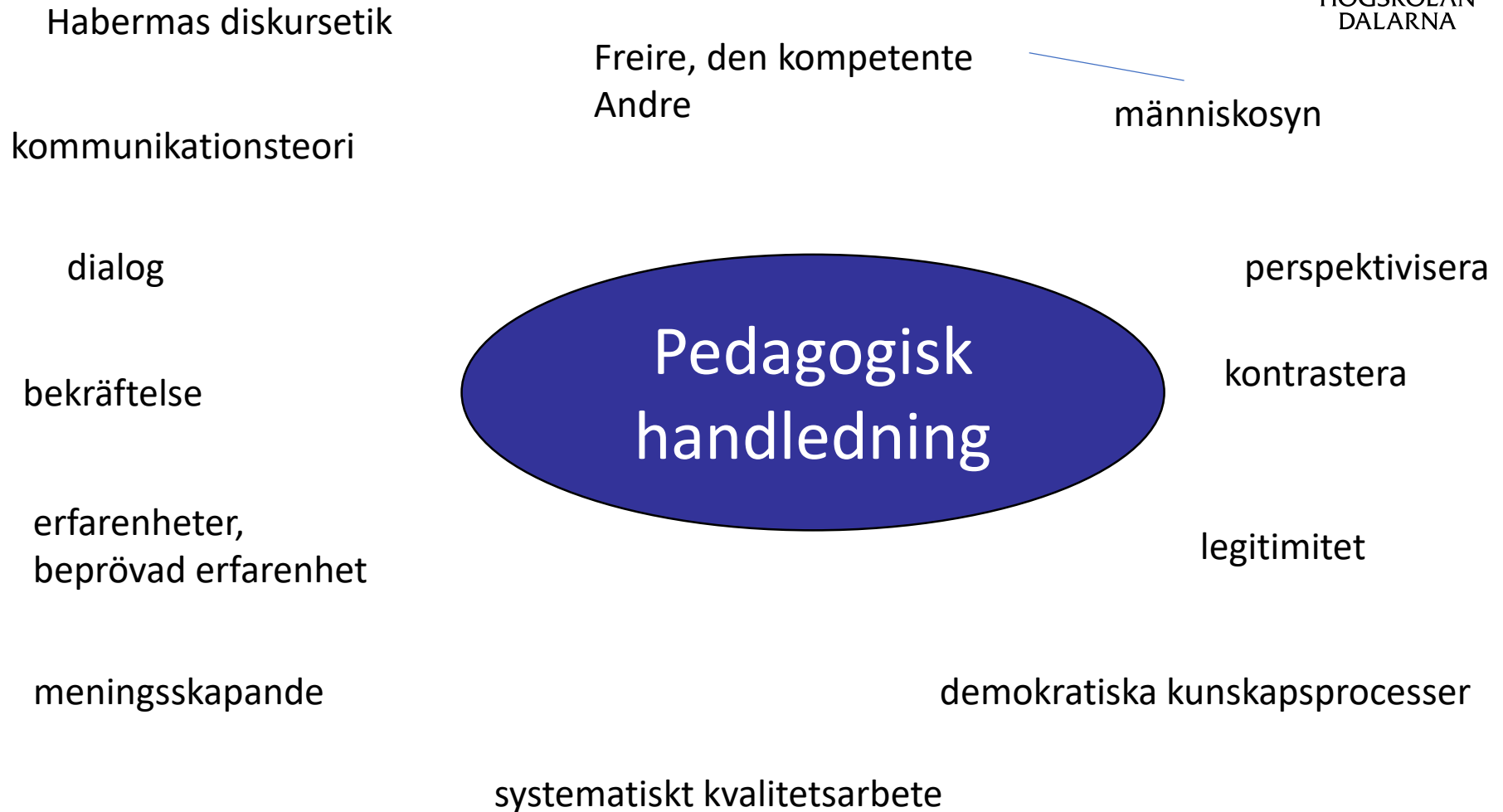
Pedagogisk handledning

- En pedagogisk metod där handledaren och den handledde möts i samtal och bearbetar och reflekterar kring situationer och problem hämtade från de handleddes egna göranden, prövanden och tänkanden i och om sin yrkespraktik.
- Metoden syftar till ökad förståelse för det egna handlande genom att söka integrera praktik och teori i ständig växelverkan
- En av handledarens betydelsefulla pedagogiska uppgifter är att skapa förutsättningar för utvecklande möten.
- (Hammarström-Lewenhagen & Ekström i Sundqvist, 2012, s. 25)

Kollegialt lärande

HÖGSKOLAN
DALARNA

Avslutande fråga

Om du jämför dina förväntningar på vad du tänkte att du skulle behöva lära dig för att kunna handleda på ett “bra” sätt med hur du upplevt att det blivit, vad har du att säga då?

Referenser

- Ahlefeld Nisser, D., von. (2017). Can collaborative consultation, based on communicative theory, promote an inclusive school culture? *Issues in Educational Research*, 27(4), 874-891.
<http://www.iier.org.au/iier27/von-ahlefeld-nisser.pdf>
- Ahlefeld Nisser, D., von. (2009). *Vad kommunikation vill säga – en iscensättande studie om specialpedagogers yrkesroll och kunskapande samtal*. Stockholm: Universitetsservice.
- Durlak, J. A., & DuPre, E. P. (2008). Implementation Matters: A Review of Research on the Influence of Implementation on Program Outcomes and the Factors Affecting Implementation. *American Journal of Community Psychology*, 41(2), 327-350.
- Sundqvist, C. (2012). *Perspektivmöten i skola och handledning. Lärares tankar om specialpedagogisk handledning*. Åbo Akademis förlag.